

Viite VN/32389/2023

Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi laeiksi terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun lain, sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annetun lain sekä Lupa- ja valvontavirastosta annetun lain sekä Lupa- ja valvontavirastosta annetun lain (15 ja 20 §) muuttamisesta

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue antaa seuraavan lausunnon luonnoksesta hallituksen esitykseksi laeiksi terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun lain, sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annetun lain sekä Lupa- ja valvontavirastosta annetun lain sekä Lupa- ja valvontavirastosta annetun lain (15 ja 20 §) muuttamisesta:

1) Näkemyksenne muutoksiin, joilla vahvistetaan ammattioikeutta hakevan sekä ammattihenkilön kielitaitoa koskevia säännöksiä

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue pitää ehdotusta kannatettavana. Riittävä kielitaito on olennainen osa sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilön kykyä toimia tehtävässään turvallisesti, laadukkaasti ja asiakkaan tai potilaan oikeudet turvaten. Kielitaito vaikuttaa suoraan asiakas- ja potilasturvallisuuteen, vuorovaikutukseen, kirjaamiseen, moniammatilliseen yhteistyöhön sekä kykyyn ymmärtää ja noudattaa toimintaa ohjaavaa lainsäädäntöä, ohjeita ja velvoitteita.

Hyvinvointialue pitää perusteltuna, että riittävä kielitaito osoitetaan jo ammattioikeutta haettaessa. Tämä selkeyttää hakijan, työnantajan ja valvontaviranomaisen vastuuta ja vähentää riskiä siitä, että kielitaitoon liittyviä puutteita joudutaan arvioimaan vasta jälkikäteen palvelussuhteen aikana tai valvontatilanteissa.

Jatkovalmistelussa on kuitenkin tärkeää määritellä mahdollisimman selkeästi, miten riittävä kielitaito arvioidaan. Arvioinnin tulee perustua yhdenmukaisiin, läpinäkyviin ja valtakunnallisesti sovellettaviin kriteereihin eikä yksittäisten työnantajien tai arvioijien subjektiiviseen arvioon. Hyvinvointialue pitää tarpeellisenä, että

sääntelyssä tai sitä täydentävässä ohjeistuksessa täsmennetään, käytetäänkö arvioinnissa esimerkiksi yleisten kielitutkintojen tasoja tai muita vastaavia todennettavia arviointimenetelmiä.

Hyvinvointialue tunnistaa, että kielitaitovaatimusten vahvistaminen voi jossain määrin vaikuttaa kansainväliseen rekrytointiin. Kansainvälinen rekrytointi edellyttää kuitenkin jo nykyisellään ammattipätevyyden tunnustamista ja suomalaisessa sosiaali- ja terveydenhuollossa toimimisen edellyttämää kielitaitoa. Tästä syystä kielitaitoa koskevien vaatimusten selkeyttäminen on perusteltua, kunhan menettelyt ovat ennakoitavia, oikeasuhtaisia ja hakijoiden näkökulmasta ymmärrettäviä.

2) Näkemyksenne muutoksiin, joilla laajennetaan Lupa- ja valvontaviraston mahdollisuuksia puuttua ammattihenkilön ammattioikeuteen ammattitoiminnan ulkopuolella tehdyn rikoksen perusteella sekä toisen EU/ETA-valtion tekemän, ammattioikeutta rajoittavan tai poistavan päätöksen perusteella

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue pitää ehdotettuja muutoksia lähtökohtaisesti kannatettavina. Ehdotuksilla vahvistetaan asiakas- ja potilasturvallisuutta sekä turvataan sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen laatua tilanteissa, joissa ammattihenkilön toiminta osoittaa vakavaa sopimattomuutta ammattiin tai vaarantaa luottamuksen ammattitoiminnan asianmukaiseen harjoittamiseen.

Hyvinvointialue pitää perusteltuna, että Lupa- ja valvontavirastolla on mahdollisuus puuttua ammattioikeuteen myös silloin, kun ammattihenkilö on syyllistynyt ammattitoiminnan ulkopuolella vakavaan rikokseen, jonka perusteella ammattitoiminnan jatkaminen voisi vaarantaa asiakas- tai potilasturvallisuutta. Samoin on tarkoituksenmukaista, että toisessa EU- tai ETA-valtiossa tehty ammattioikeutta rajoittava tai poistava päätös voidaan ottaa huomioon Suomessa.

Hyvinvointialue korostaa kuitenkin sääntelyn täsmällisyyden merkitystä. Jatkovalmistelussa tulee mahdollisimman selkeästi määritellä, millaiset rikokset voivat johtaa ammattioikeuden

rajoittamiseen, poistamiseen tai ammattioikeuden myöntämisen estymiseen. Lisäksi käsitettä siitä, ettei henkilö ole sellaisen luottamuksen arvoinen, jota ammattihenkilön ammatissa edellytetään, tulisi täsmentää joko lainsäädännössä tai sen perusteluissa. Riittävän täsmällinen sääntely edistää yhdenmukaista soveltamista, vahvistaa oikeusvarmuutta sekä tukee sääntelyn tavoitteiden toteutumista.

3A) Näkemyksenne muutokseen, jolla joustavoitetaan sosiaalihuollon ammattihenkilöiden työnjakoa mahdollistamalla sosiaalihuollon ammattihenkilöiden toimiminen toistensa tehtävissä laissa tarkemmin säädetyin edellytyksin terveydenhuollon ammattihenkilöiden mahdollisuuksia vastaaviksi (laki sosiaalihuollon ammattihenkilöistä 3 §)

Ei kommentoitavaa.

3B) Näkemyksenne muutokseen, jolla yhdenmukaistetaan laillistetun ammattihenkilön tehtävissä tilapäisesti toimimista koskevaa sääntelyä sosiaali- ja terveydenhuollossa (laki sosiaalihuollon ammattihenkilöistä 12 §)

Ei kommentoitavaa.

4) Näkemyksenne muutokseen, jolla yhdenmukaistetaan lähihoitajan ammattinimikkeen käyttöoikeuden edellytykset ja varmistetaan, että valvontaviranomaisella on yhdenmukainen toimivalta valvoa sosiaali- ja terveydenhuollon nimikesuojattuja ammattihenkilöitä.

Hyvinvointialue pitää erityisen kannatettavana sitä, että valvontaviranomaisen toimivalta ulotetaan yhdenmukaisesti koskemaan myös sosiaali- ja terveydenhuollon alalla toimivia yksityisiä henkilöstöpalveluyrityksiä. Valvonnan tulee kohdistua yhdenvertaisesti kaikkiin toimijoihin riippumatta siitä, missä toimintaympäristössä ammattihenkilö työskentelee. Tämä edistää valvonnan vaikuttavuutta sekä asiakkaiden ja potilaiden yhdenvertaista suojaa.

5) Näkemyksenne muutokseen, jolla lisätään säännökset ja selkeä prosessi toisessa EU/ETA-valtiossa suoritettun tutkinnon vertailusta ja tunnustamisesta kansallista ja EU:n oikeuskäytäntöä vastaavaksi

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue kannattaa ehdotettua muutosta. Nykyinen sääntely ei kaikilta osin vastaa muuttunutta toimintaympäristöä, kansainvälisen työvoiman liikkuvuutta eikä ammattipätevyysien arviointiin liittyviä nykyisiä tarpeita. Selkeä ja yhdenmukainen menettely tutkintojen vertailulle ja tunnustamiselle parantaa hakijoiden oikeusturvaa, lisää päätöksenteon ennakoitavuutta sekä tukee ammattihenkilöiden yhdenvertaista kohtelua.

Hyvinvointialue pitää tärkeänä, että toisessa EU- tai ETA-valtiossa suoritettun tutkinnon vertailu tehdään riittävän kattavasti ja yhdenmukaisin perustein. Menettelyn tulee varmistaa, että Suomessa laillistettavien ammattihenkilöiden osaamistaso vastaa niitä vaatimuksia, joita sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöiltä edellytetään. Tämä on keskeistä asiakas- ja potilasturvallisuuden sekä palvelujen laadun näkökulmasta.

Hyvinvointialue toteaa, että muutoksen toimeenpanossa on tärkeää arvioida myös sen vaikutukset valvontaviranomaisen toimintaan. Tutkintojen vertailun ja tunnustamisen tarkentuminen voi lisätä viranomaisen tiedontarvetta sekä käsittelyyn käytettävää työmäärää. Tämän vuoksi on varmistettava, että Lupa- ja valvontavirastolla on käytettävissään riittävät tiedonsaantioikeudet, osaaminen ja resurssit tehtävän hoitamiseen tehokkaasti ja yhdenmukaisesti.

6) Näkemyksenne muutokseen, jolla sujuvoitetaan sairaanhoitajan rajatun lääkkeenmääräämisoikeuden lupaprosessia

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue kannattaa ehdotettua muutosta. Ehdotus sujuvoittaa sairaanhoitajan rajatun lääkkeenmääräämisoikeuden myöntämistä koskevaa prosessia ja vähentää sekä hyvinvointialueiden että Lupa- ja valvontaviraston hallinnollista taakkaa ilman, että sillä

muutetaan lääkkeenmääräämisoikeyden sisältöä tai siihen liittyviä osaamisvaatimuksia.

Hyvinvointialue pitää perusteltuna, että vastaavan lääkäriin kirjallisesta määräyksestä luovutaan lääkkeenmääräämisoikeyden myöntämisen edellytyksenä silloin, kun sairaanhoitaja on suorittanut säädetyn lääkkeenmääräämisen erikoispatvyyden edellyttämän koulutuksen. Nykyisessä menettelyssä vastaavan lääkäriin rooli on ollut lupaprosessissa pääosin hallinnollinen, eikä se tuo merkittävää lisäarvoa osaamisen arviointiin silloin, kun koulutusvaatimukset täyttyvät.

Hyvinvointialue arvioi, että ehdotettu menettely vähentää tarpeetonta hallinnollista työtä, nopeuttaa lääkkeenmääräämisoikeyden saamista sekä selkeyttää lupaprosessia. Samalla on tärkeää, että lääkkeenmääräämiseen liittyvä muu sääntely, osaamisvaatimukset, työnjohdolliset vastuut ja toimintayksiköiden omat käytännöt säilyvät ennallaan asiakas- ja potilasturvallisuuden varmistamiseksi.

Ehdotettu muutos on siten kannatettava sekä toiminnan sujuvuuden että hallinnollisen tehokkuuden näkökulmasta.

7) Näkemyksenne muutoksiin, joilla vähennetään sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöiden valvontalautakunnan toimintaa koskevaa byrokratiaa

Ei kommentoitavaa.

8) Näkemyksenne muutoksiin, joilla laajennetaan Lupa- ja valvontaviraston tiedonsaantioikeutta ja varmistetaan tiedonsaantioikeudet pysyvällä sääntelyllä

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue kannattaa ehdotettuja muutoksia. Riittävät ja selkeästi säädetty tiedonsaantioikeudet ovat välttämättömiä, jotta Lupa- ja valvontavirasto voi toteuttaa sille kuuluvat valvonta- ja ohjaustehtävät tehokkaasti, yhdenmukaisesti ja oikea-aikaisesti. Ehdotettu pysyvä sääntely lisää toiminnan ennakoitavuutta ja tukee valvonnan yhdenmukaista toteuttamista.

9) Näkemyksenne muutokseen, jolla päivitetään erikoishammaslääkärikoulutukseen ottamisen edellytyksiä

Hyvinvointialueella ei ole muutokseen merkittäviä huomautuksia, ja ehdotusta voidaan pitää suun terveydenhuollon näkökulmasta tarkoituksenmukaisena.

10) Huomionne vaikutusten arviointiin liittyen. Onko esitysluonnoksella joitakin olennaisia vaikutuksia, joita ei esityksessä ole huomioitu?

Ei kommentoitavaa.

11) Muita huomioitanne esitykseen liittyen